

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 657/2021
15.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Пламенац, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа Крагујевац, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4579/19 од 14.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4579/19 од 14.05.2020. године у преиначеном делу изреке под ставом II, којим је одлучено о накнади нематеријалне штете за претрпљени страх и делу изреке под ставом III.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца у односу на став I изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4579/19 од 14.05.2020. године којим је одлучено о накнади нематеријалне штете за претрпљене физичке болове и душевне болове због наружености.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4579/19 од 14.05.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 14404/16 од 07.03.2019. године, првим ставом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу исплати на име претрпљеног страха износ од 720.000,00 динара и на име претрпљених физичких болова износ од 180.000,00 динара. Другим ставом изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиоца преко досуђених износа, за разлику до тражених 1.100.000,00 динара за претрпљени страх и 400.000,00 динара за претрпљене физичке болове, и на име накнаде штете за душевне болове због наружености у износу од

150.000,00 динара. Трећим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 413.850,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4579/19 од 14.05.2020. године, ставом I изреке одбијене су жалба тужиоца и жалба тужене, и првостепена пресуда је потврђена у делу којим је одлучено о захтеву за претрпљене физичке болове и делу којим је одбијен захтев за претрпљене душевне болове због наружености, а ставом II изреке је преиначена у делу о накнади за претрпљени страх, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде за претрпљени страх исплати износ од 180.000,00 динара, а преко тога до траженог износа од 1.100.000,00 динара за овај вид штете је захтев одбијен и преиначена је одлука о трошковима поступка, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 188.000,00 динара. Ставом III изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужиоца у делу који се односи на став први изреке првостепене пресуде. Ставом IV изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац и тужена су благовремено изјавили ревизије, и то тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, а тужена због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. и 403. став 2. тачка 2. и став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија тужиоца дозвољена у делу којим је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у погледу накнаде за страх и о одбачају жалбе, али је неоснована, док је у преосталом делу недозвољена, а ревизија тужене је у целости недозвољена.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијски наводи тужиоца чијом се садржином указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП нису били предмет оцене овог суда, с обзиром на то да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом, у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 17.09.2010. године био на рекреативном трчању и приликом покушаја легитимације од стране полицијских службеника, кренуо је да бежи тако што је потрчао, када су га полицијски службеници сустигли, оборили и том приликом нанели му физичке повреде. Правноснажном пресудом Основног суда у Крагујевцу К 1322/15 од 18.02.2016. године, окривљени ББ и ВВ, полицијски службеници, оглашени су кривим да су у саизвршилаштву извршили кривично дело злостављање и мучење из члана 137. став 3. у вези става 1. КЗ у вези члана 33. КЗ, у односу на тужиоца, и изречена им је условна осуда на казну затвора. Према налазу и мишљењу судског вештака хирурга, тужилац је због задобијених повреда у виду раздерине у пределу језика са леве стране, прелома једног зуба у доњој вилици са леве стране, нагњечења у пределу главе, левог слабинског предела, грудног коша и десне надлактице, крвног подлива вежњаче левог ока и огуљотина у пределу

десног колена и левог лакта трпео физичке болове у утврђеном интензитету и дужини трајања. Такође, утврђено је да код тужиоца не постоји умањење животне активности. Према налазу и мишљењу судског вештака психијатра, тужилац је трпео примарни страх у трајању до 40 минута, затим секундарни страх јаког интензитета један до два дана, страх средњег интензитета седам до десет дана и страх лаког интензитета наредне две недеље повремено. Код тужиоца се као последица критичног догађаја испољило више психолошких симптома. Према налазу и мишљењу судског вештака психолога, не може се са сигурношћу утврдити да је код тужиоца дошло до трајних измена структуре личности које би се сматрале последицом критичног догађаја, али све и да се та могућност не одбаци, опет оне не утичу на његово свакодневно функционисање.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да постоји одговорност тужене за насталу штету сходно одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, имајући у виду околности штетног догађаја, као и да су полицијски службеници тужене правноснажном пресудом оглашени кривим за кривично дело учињено у вршењу службене дужности, с тим да је тужилац критичном приликом својим понашањем, допринео настанку штете са 10% покушајем бекства у супрот захтева службених лица да се легитимише. Ценећи све утврђене околности, применом члана 200. ЗОО првостепени суд је одмерио правичну новчану накнаду за претрпљене физичке болове у износу од 200.000,00 динара и за претрпљени страх у износу о 800.000,00 динара, а умањујући наведене износе сразмерно доприносу тужиоца, применом члана 192. ЗОО, обавезао тужену да тужиоцу исплати износе наведене у првом ставу изреке првостепене пресуде.

Другостепени суд је, налазећи да је правилно првостепени суд утврдио допринос тужиоца настанку штете од 10% сходно члану 192. став 1. ЗОО и одговорности тужене, закључио да је погрешно применио материјално право садржано у члану 200. ЗОО код одређивања правичне новчане накнаде за претрпљени страх. Имајући у виду интензитет и дужину трајања претрпљеног страха, по налажењу другостепеног суда, правична новчана накнада за претрпљени страх је 200.000,00 динара, а тужена је у обавези да тужиоцу накнади износ од 180.000,00 динара, сразмерно умањен његовом доприносу настанку штете. Преко овог износа, захтев за овај вид штете одбијен је као неоснован, одговарајућом применом материјалног права.

Одредбом члана 192. став 1 ЗОО прописано је да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду.

Одредбом члана 200. став 1. ЗОО прописано је да ће за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству. Према ставу 2. истог члана, приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је становиште другостепеног суда да је тужена у обавези да тужиоцу на име накнаде штете због претрпљеног страха исплати износ од 180.000,00 динара, сразмерно умањен за допринос тужиоца настанку штете, уз правилан закључак да је тужилац у конкретном случају својим понашањем допринео настанку штете са 10%.

Код наведеног, неосновано се ревизијом тужиоца оспоравају околности штетног догађаја и постојање доприноса тужиоца настанку штете. Другостепени суд је правилно оценио да је тужилац допринео настанку наведене штете са 10%, имајући у виду утврђене околности о понашању тужиоца, који није поступио по захтеву упућеном од стране полицијских службеника, већ је покушао да побегне, дајући за оцену о доприносу разлоге, које као правилне прихвата и овај суд.

Другостепени суд је, одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха правилно применио одредбе члана 200. ЗОО, када је имајући у виду све околности конкретног случаја, пре свега интензитет и дужину трајања страха, одмерио правичну новчану накнаду за овај вид нематеријалне штете и досудио износ од 180.000,00 динара водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Супротно ревизијским наводима тужиоца, по оцени овог суда, досуђен износ није прениско одмерен и представља адекватну новчану сатисфакцију.

Осталим ревизијским наводима тужиоца се заправо оспорава оцена изведених доказа и утврђено чињенично стање, због чега се ревизија не може изјавити, према члану 407. став 2. ЗПП.

Испитујући правилност побијаног решења којим је одбачена жалба тужиоца изјављена на усвајајући део одлуке првостепеног суда као недозвољена, у смислу члана 408. у вези члана 420. став 3. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ни у овом делу ревизија тужиоца није основана.

Одредбом члана 389. став 1. ЗПП прописано је да ће неблагоприятно, непотпуну или недозвољену жалбу одбацити другостепени суд решењем, ако то није учинио првостепени суд, без одлагања (члан 378), док је одредбом члана 378. став 3. истог закона прописано да је жалба недозвољена ако је жалбу изјавило лице које није овлашћено за изјављивање жалбе, ако је жалбу изјавило лице које се одрекло или је повукло жалбу или ако лице које је изјавило жалбу нема правни интерес за изјављивање жалбе.

У конкретном случају, ставом првим изреке првостепене пресуде делимично је усвојен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете тужиоца према туженој. Исправан је правни закључак другостепеног суда о недостатку правног интереса тужиоца за изјављивање жалбе против пресуде у делу којим је усвојен тужбени захтев, због чега ју је правилно одбацио као недозвољену применом члана 389. став 1. у вези члана 378. став 3. ЗПП.

Из наведених разлога, а применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца у односу на другостепену пресуду у делу правноснажно одбијених захтева, није дозвољена.

Чланом 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради накнаде нематеријалне штете поднета је 13.09.2016. године, вредност спора је 1.650,000,00 динара. Како вредност предмета спора побијаног дела по ревизији тужиоца не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, то ревизија тужиоца у овом делу није дозвољена према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Из изнетих разлога, применом члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитијући дозвољеност ревизије тужене на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужене није дозвољена.

Из навода ревизије произлази да тужена основ за изјављивање ревизије налази у чињеници да је другостепеном пресудом преиначена првостепена пресуда.

Чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП, прописано је да је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака. Оцењујући околности конкретног случаја и садржину наведених одредби, Врховни касациони суд налази да иако је првостепена пресуда делимично преиначена од стране другостепеног суда, ревизија тужене није дозвољена.

У конкретном случају, другостепеном одлуком је преиначена првостепена пресуда одбијањем тужбеног захтева у делу одлуке о накнади штете на име претрпљеног страха преко износа од 1.100.000,00 динара па до износа од 720.000,00 динара, колико је за овај вид штете досуђено првостепеном пресудом. Како је износ од 180.000,00 динара већ био досуђен првостепеном пресудом, побијана одлука (пресуда другостепеног суда) у наведеном делу нема правни значај преиначујуће одлуке без обзира на формулацију садржану у изреци другостепене пресуде.

Из наведеног произлази да би право на ревизију, у конкретном случају, по основу преиначења и то за одбијајући део има само тужилац као странка чије право је другостепеном одлуком умањено. Наиме, ревизија на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку због преиначења првостепене пресуде дозвољена је само у ситуацији када је ревизију изјавила странка којој је због преиначења првостепене одлуке право ускраћено или смањено. Подносилац ревизије у овом случају је тужена, а туженој одлуком другостепеног суда право није ни ускраћено ни смањено, па из тог разлога ревизија тужене на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, није дозвољена.

Како вредност предмета спора побијаног дела од 180.000,00 динара не прелази динарску противвредност износа од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан

подношења тужбе, ревизија тужене није дозвољена ни према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Из изнетих разлога, применом члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом и трећем изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка није основан, јер са ревизијом није успео, а одговор на ревизију није био нужан и потребан, те му не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, у смислу члана 165, а у вези члана 154. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић